

Barns hälsa ingen självklarhet

»Svenska barn är bland de friskaste i världen. De flesta mår bra och lever sannolikt under betydligt bättre förhållanden än någon tidigare generation har gjort.»

Det konstaterar Barnkommittén i betänkandet »Barnets bästa i främsta rummet», där man studerat hur svensk lagstiftning och praxis förhåller sig till bestämmelserna i FNs konvention om barnets rättigheter. I sammanhanget behandlas bl a barnets rätt till hälsa och sjukvård.

Kommittén har gjort en mycket ingående analys och på en rad punkter pekat på behovet av förtydliganden och skärpning i den svenska lagstiftningen. Läkarförbundet framhåller i ett remissyttrande att förslagen förhoppningsvis även får praktiska konsekvenser.

Citatet ovan om barns hälsa i Sverige generellt sett har säkert fog för sig. Men det finns också anledning att dela kommitténs oro för att den pågående omstruktureringen av sjukvården kan få negativa konsekvenser för den förebyggande barnhälsovården.

En uttunning av kompetensen inom detta område har skett och pågår fortfarande. Det är därför gott och väl att kommittén betonar vikten av att barnkompetensen måste bibehållas – men målet borde vara att denna kompetens nu bör förstärkas för att nå upp till tidigare nivå.

I den offentliga debatten har framkastats idéer om att reducera barnvårdscentralernas roll till att gälla enbart svaga eller s k riskfamiljer. Det är glädjande att utredningen understryker att BVC måste förbli en resurs för samtliga föräldrar.

Kommunaliseringen av skolan har lett till att en stor ojämlikhet har uppstått mellan landets kommuner när det gäller skolhälsovården. En skolläkare kan ha ansvar för mellan 1 500 och 47 900 elever, och resurserna som satsas per elev varierar mellan 250 och 1 000 kr per år.

Den stora variationen kan inte anses ligga i linje med Barnkonventionen, framhåller kommittén. Det

finns verkligen skäl att fastställa nationella mål och en rikstäckande basnivå för skolhälsovården, så att en upprustning kommer till stånd.

Vart sjätte barn som vårdas på sjukhus finns på kliniker för vuxna, konstateras det i betänkandet. Troligen är detta idag en underskattning – enligt Barnläkarförbundet kan det vara en så hög andel som 25–35 procent. På vissa större sjukhus är det så många som 40 procent.

Även om personalen på dessa vuxenavdelningar gör ett mycket gott arbete, kan vården inte bli lika bra för barnen som den blir på särskilda barnavdelningar. Inom detta område motsvarar den svenska sjukvården inte de krav som ställs i FN-konventionen.

Gömda flyktingbarn har i Sverige ett mycket dåligt skydd vid sjukdom och ohälsa. Staten lämnar t ex ingen ersättning vid vård av dessa barn. Rätten till adekvat vård måste gälla alla barn, och i dessa speciellt känsliga fall bör sekretesskydd gälla så att berörda vågar söka vård.

Skydd mot drogmisbruk behandlas i ett särskilt kapitel i betänkandet. Tyvärr behandlas bara skyddet av barnen mot narkotika och alkohol, medan man med hänvisning till Barnkonventionen inte tar upp tobaken.

I den svenska anpassningen till konventionen borde det emellertid vara fullt möjligt att införa en ytterligare skärpning där även tobak inräknas. Det kan inte råda någon tvekan om att barns hälsa i hög grad är beroende av att de inte börjar röka.

Även om man i Sverige har kommit långt med att ordna rökfria miljöer för barn så finns det mera att göra. Personal som arbetar med barn bör inte bara vara rökfria utan även aktivt informera barnen om tobakens skadeverkningar. Nationella kampanjer riktade till barn och ungdomar bör fortsätta.

Något egendomligt kan det förefalla att en utredning av denna typ inte knutit till sig barnmedicinsk eller barnpsykiatrisk kompetens. Det

hade åtminstone kunnat bidra till att kapitlet om barns hälsa hade kunnat baseras på mer aktuella fakta ...

Uno Käärrik

ansvarig för opinion och debatt

Ny roll för Peter

Marknadschef Peter Bäärnhjelm blir nu också Läkartidningens administrativa chef. Vi hälsar honom hjärtligt välkommen i den nya rollen – under många år har han faktiskt redan skött åtskilliga av de administrativa uppgifterna, fast då mera informellt.

Som marknadschef på Läkartidningen i precis 30 år är Peter en av våra mest bekanta profiler, även om han gentemot läsekreten mest verkat i det tysta. I sin roll har Peter varit,

och kommer även framdeles att bli, en både drivande och trygg faktor i det mödosamma arbetet att få intjänade kronor och ören att sammansmälta med tidningsspalternas mera kostnadskrävande bokstäver i det framtidsinriktade tidningsföretag som Läkartidningen är.

Peter Bäärnhjelm

Ny avdelning

Nyheter etc med anknytning till Läkarförbundets verksamhet presenteras under den nya vinjetten »Förbundsnytt» – se sidorna 770–771.